

De Rekenkamercommissie

Mid-term review van collegeprogramma

2012

De rkc onderzocht hoe het vordert met de (beleids)ambities en bijbehorende plannen en nota's uit het collegeprogramma. Daarbij werd ook bekeken welke rol raad en college hebben (gehad) in deze vorderingen.

Inhoudsopgave

1.	Aanbiedingsbrief	3
2.	Rapport	5
3.	Collegereactie	27

Aan

De raads- en commissieleden
cc. het college

Datum

15 juni 2012

Van

E.J. Wallet-Boers

Onderwerp

Aanbieding rapport rekenkamercommissie Mid-term
review

Geachte raads- en commissieleden,

De rekenkamercommissie biedt u hierbij haar onderzoeksrapport “Halverwege het Collegeprogramma 2010-2014: een terug- en vooruitblik” aan.

Het onderzoek is door de rekenkamercommissie zelf uitgevoerd en heeft plaatsgevonden in de periode februari tot en met april 2012. Na afronding van het rapport heeft de rekenkamercommissie dit voor een bestuurlijke reactie voorgelegd aan het college. De rekenkamercommissie heeft de bestuurlijke reactie op 4 juni ontvangen en u treft deze bijgaand aan.

De rekenkamercommissie juicht het toe dat het college haar rapport als casus in wil brengen in de dialoog met de raad over de bestuurscultuur. Ook zijn wij verheugd dat het college, naar aanleiding van onze rapportage, de in het collegeprogramma geformuleerde ambities nog eens na zal lopen.

De rekenkamercommissie hoopt dat het voorliggende rapport een positieve impuls mag geven aan de dialoog over de bestuurscultuur en wellicht ook bij mag dragen aan het realiseren van de ambities uit het collegeprogramma.

Zoals afgesproken zal de auditwerkgroep zorg dragen voor de agendering van voorliggend onderzoek..

De voorzitter van de rekenkamercommissie,

mr. W.R.J. van den Hende

**Halverwege het
Collegeprogramma 2011-2014:
*een terug- en vooruitblik***

April 2012

Inhoud

Inleiding	4
1. Collegeprogramma 2010-2014: "Samen werken aan een toekomstgericht Zoetermeer" .	4
2. Onderzoeksvraag en –aanpak	6
3. Stand van zaken nota's en plannen Collegeprogramma 2010-2014.....	8
4. Omvatting en aansluiting nota's en plannen op Collegeprogramma 2010-2014	9
5. Rol raad bij totstandkoming en inhoud van nota's en plannen.....	15
6. Sturing en controle op realisatie van (beleids)ambities met jaarstukken.....	17
7. Conclusies en beschouwingen.....	19

Inleiding

In 2010 startte het college van B&W van de gemeente Zoetermeer zijn zittingsperiode met een ambitieus Collegeprogramma voor de jaren 2010 tot en met 2014. Onder de titel "*Samen werken aan een toekomstgericht Zoetermeer*" heeft de coalitie van VVD, PvdA, D66, LHN en CDA hierin de hoofdlijnen voor het beleid van de komende vier jaar vastgelegd.¹

De rekenkamercommissie Zoetermeer hecht veel waarde aan een hoge kwaliteit van het gevoerde bestuur in Zoetermeer. Inmiddels is het 2012 en starten het college en de raad binnenkort hun derde en voorlaatste zittingsjaar. De rekenkamercommissie vraagt zich af hoe het vordert met de ambities en plannen uit het Collegeprogramma. Wat is er in de afgelopen periode al bereikt en gedaan? En wat moet nog (verder) zijn beslag krijgen? En welke rol hebben het college en de raad in deze vorderingen (gehad)? De rekenkamercommissie wil de raad hier graag een helder beeld en overzicht van bieden. Daarmee krijgt de raad een instrument in handen om, waar nodig en mogelijk, (bij) te sturen op de realisatie van de in het Collegeprogramma geformuleerde ambities en doelstellingen.

Dit rapport geeft de bevindingen van het onderzoek naar de vordering van (de realisering van) het Collegeprogramma weer. Eerst laten we zien wat de stand van zaken is van de in het Collegeprogramma aangekondigde plannen en nota's. Vervolgens geven we antwoord op de vraag in hoeverre de (inmiddels tot stand gekomen) plannen en nota's voldoende aansluiten op het Collegeprogramma. Ook de rol van de raad bij de totstandkoming en de inhoud van de plannen en nota's komt aan bod: in hoeverre heeft de raad (voldoende) gestuurd op de plannen en nota's? Tot slot geeft deze notitie inzicht in de wijze waarop in de jaarstukken – de Programmabegroting en de Jaarrekening – aandacht is besteed aan de ambities van het college en de in het Collegeprogramma aangekondigde plannen en nota's. Het onderzoek heeft geen betrekking op de *inhoudelijke* vorderingen van het Collegeprogramma. Het geeft dus geen antwoord op de vraag of en zo ja, in welke mate de geformuleerde ambities en de beoogde 'eindsituaties' uit het Collegeprogramma daadwerkelijk (reeds) zijn gerealiseerd.

¹ Op 24 juni 2010 heeft de raad het Collegeprogramma aangenomen, met 30 stemmen voor en 7 (fracties LZ en GroenLinks, 2 leden van de SP-fractie en lid van de CU-SGP-fractie) tegen.

1. Collegeprogramma 2010-2014: “Samen werken aan een toekomstgericht Zoetermeer”

Het Collegeprogramma 2010-2014 van de gemeente Zoetermeer is opgebouwd vanuit vier *vision statements*, elk onderverdeeld in enkele kernthema's:

<i>Vision statement</i>	Kernthema's
De inwoner centraal.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Toegankelijk en bereikbaar</i> • <i>Servicegericht</i> • <i>Efficiënt</i>
Meedoen en zorgen voor elkaar.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ondersteuning</i> • <i>Deelname</i> • <i>Onafhankelijkheid</i> • <i>Betrokkenheid</i>
Leefbare, veilige en duurzame wijken.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Veilig</i> • <i>Ruimte voor iedereen</i> • <i>Groen</i> • <i>Duurzaam</i> • <i>Leefbaar</i>
Vitale stad.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Innovatief</i> • <i>Bruisend</i> • <i>Sportief</i> • <i>Ontwikkeling</i> • <i>Verbondenheid</i>

Voor elk van de kernthema's geeft het Collegeprogramma antwoord op de vragen:

1. Hoe bereiken we dat?
2. Waar staan we in 2014?
3. Wat kost het extra?

Per *vision statement* vermeldt het Collegeprogramma bovendien enkele bijbehorende nota's en plannen. Deze worden beschreven als 'een eerste inventarisatie' voor de Lange Termijn Agenda:

<i>Vision statement</i>	Nota's, plannen, onderzoeken en afspraken
De inwoner centraal.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nota Wijkgericht Werken</i>
Meedoen en zorgen voor elkaar.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nota Armoedebeleid</i> • <i>Welzijnsnota</i>
Leefbare, veilige en duurzame wijken.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Integraal Veiligheidsplan</i> • <i>Prestatieafspraken met woningcorporaties</i> • <i>Stadsnatuurplan</i> • <i>(Herziening) Nota Mobiliteit</i>
Vitale stad.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Integrale Cultuurnota</i> • <i>Integrale Visie op jeugd</i> • <i>Integrale Visie op de binnenstad</i> • <i>Nota Verzelfstandiging V&A</i>

2. Onderzoeksvraag en –aanpak

Onderzoeksvragen

De vraag die de rekenkamercommissie zich in dit onderzoek heeft gesteld is: *“Hoe vordert het met de (beleids)ambities en bijbehorende plannen en nota’s uit het Collegeprogramma en welke rol hebben het college en de raad in deze vorderingen (gehad)?”*

Om een antwoord te vinden op deze vraag heeft de rekenkamercommissie een aantal deelvragen geformuleerd:

Stand van zaken nota’s en plannen Collegeprogramma 2010-2014

1. *In hoeverre zijn de plannen en nota’s uit het Collegeprogramma tot stand gekomen?*

Omvatting en aansluiting nota’s en plannen op Collegeprogramma 2010-2014

2. *Indien vastgesteld: In hoeverre omvatten de nota’s en plannen de (beleids)ambities in het Collegeprogramma?*
3. *Indien vastgesteld: In hoeverre sluiten de nota’s en plannen aan bij de (beleids)ambities in het Collegeprogramma?*

Rol raad bij totstandkoming en inhoud van nota’s en plannen

4. *Wat is de rol van de raad bij de totstandkoming en de inhoud van de in het Collegeprogramma aangekondigde nota’s en plannen (geweest)?*

Sturing en controle op realisatie van (beleids)ambities met jaarstukken

5. *In hoeverre bieden de jaarstukken voldoende handvatten voor een goede sturing en controle op het realiseren van de (beleids)ambities uit het Collegeprogramma?*

Het onderzoek laat dus zien in hoeverre de plannen en nota’s, die een bijdrage moeten leveren aan realisatie van de door het college geformuleerde ambities, tot stand zijn gekomen en voldoende omvattend en aansluitend zijn op deze ambities. Bieden ze voldoende concretisering van de ambities uit het Collegeprogramma? En bieden de jaarstukken dan ook voldoende concrete informatie over de voortgang? Op basis waarvan de raad, waar nodig en mogelijk, goed kan (bij)sturen?

Normenkader

In de beantwoording van de bovenstaande vragen hanteert de rekenkamercommissie een aantal normen ten aanzien van de totstandkoming van-, de sturing op- en de controle van beleid(skaders):

Normenkader

- Beleidsnota’s en -plannen omvatten en sluiten aan bij de ambities uit het Collegeprogramma: zij gebruiken de ambities uit het Collegeprogramma als uitgangspunt voor het beschrijven van de beoogde eindsituaties, doelen, activiteiten en indicatoren, zijn daarin volledig en zijn daarin inhoudelijk consistent.
- De in de beleidsnota’s en -plannen beschreven eindsituaties, doelen, activiteiten en indicatoren zijn voldoende SMART geformuleerd.
- De raad stuurt actief op de totstandkoming van de beleidsnota’s en -plannen.
- De raad stuurt actief op de mate waarin de in de beleidsnota’s en -plannen beschreven eindsituaties, doelen, activiteiten en indicatoren voldoende SMART zijn geformuleerd.
- In de jaarstukken is een expliciete verwijzing naar de (beleids)ambities in het Collegeprogramma opgenomen.
- De informatie in de jaarstukken ten aanzien van de voortgang van de (beleids)ambities is SMART geformuleerd en biedt de raad voldoende de mogelijkheid om, waar nodig en mogelijk, (bij) te sturen.

Onderzoeksafbakening

Het onderzoek heeft geen betrekking op de *inhoudelijke* vorderingen van het Collegeprogramma. De vraag of en zo ja, in hoeverre de geformuleerde ambities en de beoogde 'eindsituaties' uit het Collegeprogramma daadwerkelijk (reeds) zijn gerealiseerd, is op het moment van schrijven nog niet te beantwoorden. Immers, we bevinden ons nog midden in de uitvoering van plannen en nota's. Bovendien vraagt beoordeling van de daadwerkelijke realisatie van de geformuleerde ambities een veel diepgaander onderzoek. De rekenkamercommissie laat aan de raad de keuze om dergelijk aanvullend onderzoek uit te willen voeren.

Voor dit onderzoek heeft de rekenkamercommissie de elf in het Collegeprogramma aangekondigde plannen en nota's onderzocht. Zij worden in het Collegeprogramma beschreven als een 'eerste inventarisatie' voor de Lange Termijn Agenda. Sinds de vaststelling van het Collegeprogramma zijn ook andere (kader-)nota's voorbereid of vastgesteld. Aanwijzingen hierover zijn onder meer in de Programmabegroting 2012 te vinden. Deze (andere) nota's heeft de rekenkamercommissie niet meegenomen in zijn onderzoek, maar vullen wellicht – of zelfs zeer waarschijnlijk – wel in dit onderzoek geconstateerde 'blinde vlekken' op. Het gaat onder meer om:

- Structuurvisie
- Nota Grondbeleid
- Aankoop Strategie Plan 2011-2014
- Wijkplannen (onder andere Palenstein; Buytenwegh; Seghwaert; Meerzicht; Oosterheem)
- Nota integraal uitvoeringsbeleid welzijnsaccommodaties
- Visie op zwemmen vanaf 2013
- Beleidsplan Arbeidsparticipatie
- Stedelijk beleidskader economie SMART
- Handhavingsbeleid 2011-2014

3. Stand van zaken nota's en plannen Collegeprogramma 2010-2014

In hoeverre zijn de plannen en nota's uit het Collegeprogramma tot stand gekomen?

Vision statement	Plannen en nota's	Stand van zaken
De inwoner centraal	<i>Nota Wijkgericht Werken</i>	Niet vastgesteld Onduidelijk wanneer nota is voorzien.
Meedoen en zorgen voor elkaar	<i>Nota Armoedebeleid</i>	Vastgesteld op 12 september 2011.
	<i>Welzijnsnota</i>	Niet vastgesteld Op 5 maart 2012 is de Startnotitie Wmo-beleidsplan vastgesteld. Naar verwachting vindt in september en oktober besluitvorming over de Nota Wmo plaats.
Leefbare, veilige en duurzame wijken.	<i>Integraal Veiligheidsplan</i>	Vastgesteld op 3 oktober 2011.
	<i>Prestatieafspraken met woningcorporaties</i>	Niet vastgesteld Omdat Zoetermeer deel uitmaakt van de WGR+regio Stadsgewest Haaglanden, zijn in Zoetermeer de Regionale Prestatieafspraken 2010-2014 van kracht. De Zoetermeerse prestatieafspraken vormen daar een afgeleide van en komen bijvoorbeeld tot uiting in de wijkontwikkelingsplannen.
	<i>Stadsnatuurplan</i>	Niet vastgesteld Op 12 september 2011 is de Startnotitie Biodiversiteit vastgesteld. De Visie Biodiversiteit vertoont samenhang met de Groenkaart en het Bomenbeleid. Samen vormen zij de 'groentrilogie' van Zoetermeer.
	<i>(Herziening) Nota Mobiliteit</i>	Vastgesteld op 12 december 2011 Let op: Het gaat hier om de herziening van het <i>Uitvoeringsprogramma</i> Nota Mobiliteit voor de periode 2012-2014.
Vitale stad.	<i>Integrale Cultuurnota</i>	Niet vastgesteld Nota is voorzien voor 2012.
	<i>Integrale Visie op jeugd</i>	Vastgesteld op 3 oktober 2011.
	<i>Integrale Visie op de binnenstad</i>	Vastgesteld op 16 januari 2012.
	<i>Nota Verzelfstandiging V&A</i>	Niet vastgesteld Nota is afgevoerd.

4. Omvatting en aansluiting nota's en plannen op Collegeprogramma 2010-2014

(Indien vastgesteld:) In hoeverre omvatten de nota's en plannen de (beleids)ambities in het Collegeprogramma?

(Indien vastgesteld:) In hoeverre sluiten de nota's en plannen aan bij de (beleids)ambities in het Collegeprogramma?

Voor de beantwoording van de twee bovenstaande deelvragen heeft de rekenkamercommissie vijf vastgestelde nota's geanalyseerd:

- Nota Armoedebeleid
- Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid
- Uitvoeringsprogramma Nota Mobiliteit 2012-2014
- Visienota Integraal Jeugdbeleid
- Visie Binnenstad 2030

Omvatting van Collegeprogramma door nota's

(Beleids)ambities Collegeprogramma Armoede	(Beleids)ambities nota	Voldoende omvatting?
<ul style="list-style-type: none"> - Het armoedebeleid is waar mogelijk meer gericht op het doorbreken van afhankelijkheid en het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid. - Het budgetbewustzijn van inwoners is verbeterd en meer mensen handelen daar naar. - Verlaging van aantal schuldsaneringstrajecten door vroegtijdige signalering en hulpaanbod. 	<p><i>Nota Armoedebeleid</i></p> <p>Het bestrijden van armoede en het bevorderen van participatie door de inzet van inkomensondersteunende maatregelen, het voorkomen en aanpakken van financiële problemen en het bieden van een integraal hulpverleningsaanbod.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zo min mogelijk mensen in Zoetermeer leven in armoede. - Het aantal minimahuishoudens loopt niet verder op. - Toename van aantal personen dat gebruik maakt van minima-regelingen. 	<p>Niet alle ambities uit het Collegeprogramma op het gebied van armoede zijn terug te vinden in de Armoedenota. Zo gaat de Armoedenota bijvoorbeeld niet in op het verbeteren van het budgetbewustzijn van inwoners. Daarmee is de nota onvoldoende omvattend.</p> <p>De doelstellingen uit de Armoedenota omvatten de drie van 21 doelstellingen uit het vision statement 'Meedoen en zorgen voor elkaar' die zich richten op het thema 'armoede'. Dit betekent (theoretisch) dat de in ontwikkeling zijnde Welzijnsnota de overige 18 doelstellingen uit het vision statement 'Meedoen en zorgen voor elkaar'</p>

<p>Veiligheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er zijn ten minste 25 extra agenten in Zoetermeer. - Afname van het percentage inwoners dat zich onveilig voelt in Zoetermeer. - Toezicht handhaving is uitgebreid. - Bewoners dragen bij aan de veiligheid met WAS-kracht in elke wijk, SMS-alert en burgernet. - Minder diefstal en geweld tegen personen en goederen. - Veiligheid in de wijk vergroot door onder andere inzet Zoetermeerbanen. - Elk winkelcentrum behoudt zijn Zoetermeerse meerbloem (KVO). - Meer bestaande woningen voorzien van keurmerk veilig wonen. - Verkeersveiligheid is verbeterd. - Iedereen kan met een veilig gevoel reizen met Randstadrail. - In en rondom het centrum worden fietsen in de bewaakte stallingen geplaatst met minder diefstal tot gevolg. 	<p>Kademota Integraal Veiligheidsbeleid</p> <p>Vanuit de prioriteiten van het veiligheidsbeleid formuleert de nota de volgende doelstellingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inwoners van Zoetermeer leven in leefbare en veilige wijken. - Het voorkomen en verminderen van criminaliteit. - Bestrijden overlast door jongeren. - Terugdringen huiselijk geweld. - Bevorderen veilig uitgaan. 	<p>zou moeten (gaan) omvatten.</p> <p>De Kademota Integraal Veiligheidsbeleid beperkt zich tot het bestrijden van onveiligheid en overlast als gevolg van criminele of ongewenste gedragingen van personen. Het lijkt er op dat het college met deze Kademota wel de thema's van het Collegeprogramma op het gebied van veiligheid 'raakt', maar onvoldoende omvat.</p> <p>De doelstellingen uit de Kademota Integraal Veiligheidsbeleid omvatten de elf van de 35 doelstellingen uit het <i>vision statement</i> 'Leefbare, veilige en duurzame wijken' die zich richten op het thema 'veiligheid'. Dit betekent dat de in ontwikkeling zijnde Prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties, het Stadsnatuurplan en de Herziening Nota Mobiliteit de overige 24 doelstellingen uit het <i>vision statement</i> 'Leefbare, veilige en duurzame wijken' zouden moeten (gaan) omvatten.</p>
<p>Mobiliteit</p> <p>Binnen het vision statement 'Leefbare, veilige en duurzame wijken' zijn geen mobiliteitsdoelstellingen opgenomen. Wel formuleert het college enkele aanpalende ambities:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Extra parkeerplaatsen met behoud van groene karakter. - Recreatiegebieden goed bereikbaar. - E-oplaadpunten worden frequent gebruikt. 	<p>Uitvoeringsprogramma Nota Mobiliteit 2012-2014</p> <p>In de jaarschijf 2012 van het Uitvoeringsprogramma Nota Mobiliteit zijn zowel projecten uit het eerdere uitvoeringsprogramma opgenomen als nieuwe projecten die voortkomen uit voortschrijdend inzicht. De selectie van de projecten en de prioritering daarvan wordt gebaseerd op urgentie en financiële ruimte. In de jaarschijf 2012 zijn elf projecten opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - twee verkeersveiligheidsprojecten, - twee fietsprojecten, - vier projecten die een combinatie vormen van verkeersveiligheid en fietsen, - drie autoprojecten. 	<p>Bij het bepalen van de urgentie van de projecten binnen het Uitvoeringsprogramma Nota Mobiliteit wordt nadrukkelijk de verkeersveiligheid betrokken. Daarmee wordt de doelstelling 'De verkeersveiligheid is verbeterd' uit het vision statement 'Leefbare, veilige en duurzame wijken' uit het Collegeprogramma omvat. Omvatting van de overige doelstellingen op het gebied van mobiliteit is er echter onvoldoende.</p> <p>De doelstellingen uit de Nota Mobiliteit omvatten de drie van de 35 doelstellingen uit het <i>vision statement</i> 'Leefbare, veilige en duurzame wijken' die zich richten op het thema 'mobiliteit'. Dit betekent dat de in</p>

<p><i>Jeugd</i></p> <p>Hoewel de integrale visie op jeugd onder het vision statement 'Vitale stad' staat benoemd, zijn op het gebied van jeugd door het gehele Collegeprogramma ambities geformuleerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortijdig schoolverlaten komt minder voor door voldoende arbeidsplaatsen, leerwerkplekken en stageplaatsen. - Belangrijke rol voor Meerpunt in het bereiken van één gezin, één plan en één geïntegreerd aanbod op basis van samenwerking tussen alle professionals. - Jongeren krijgen de ruimte om jong te zijn en waarden hun omgeving en gaan er zodanig mee om. - In de wijken is ruimte voor de jeugd om te spelen en te sporten. - Binding van jongeren aan Zoetermeer is toegenomen. - Onderwijs, sport, welzijn en cultuur vormen gezamenlijk een stabiele basis voor de opgroeiende jeugd. - Iedere wijk heeft een Brede School. - MBO- en HBO aanbod is afgestemd op behoefte. - Steeds meer leerlingen beschikken over startkwalificatie <p><i>Binnenstad</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het stadscentrum heeft zich ontwikkeld tot een volwaardig uitgaansgebied. 	<p><i>Visienota Integraal Jeugdbeleid</i></p> <p>De Nota Integraal Jeugdbeleid kent een hoofddoel en twee subdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De jeugd ontwikkelt haar talenten en kan als inwoner regie nemen op eigen leven: <ul style="list-style-type: none"> o De jeugd groeit op en ontwikkelt zich tot zelfstandige burgers. o De gemeente Zoetermeer bindt de jeugd aan de stad. <p>Daarnaast formuleert de nota zeven kerndoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kinderen zijn opgegroeid onder begeleiding van "allemaal opvoeders". - Jong volwassenen kunnen zelfstandig wonen en leven. - Jongeren zijn gezond, maatschappijbewust en zelfredzaam. - Jongeren hebben een baan met behulp van hun eigen leerweg. - Jongeren doen actief mee en participeren in de stad. - Jongeren hebben geleerd met plezier vrije tijd te besteden door sport, natuur, cultuur en/of uitgaan. - De jeugd en hun ouders hebben (bij problemen) zorg op maat ontvangen in en/of buiten het gezin, op school en op weg naar werk. <p><i>Visie Binnenstad 2030</i></p> <p>Het stadscentrum doorontwikkelen tot een sfeervolle, bruisende en veilige binnenstad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bijzondere plekken realiseren - De binnenstad verbinden - Een binnenstadscultuur ontwikkelen - Inzetten op stedelijke woonmilieus - De binnenstad presenteren 	<p>ontwikkeling zijnde Prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties en het Stadsnatuurplan en de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid de overige 32 doelstellingen uit het <i>vision statement</i> 'Leefbare, veilige en duurzame wijken' zouden moeten (gaan) omvatten.</p>	<p>Niet alle ambities uit het Collegeprogramma op het gebied van jeugd zijn terug te vinden in de Nota Integraal Jeugdbeleid "Visie op jeugd". Daarmee is de nota onvoldoende omvattend.</p> <p>De doelstellingen uit de Nota Integraal Jeugdbeleid omvatten de negen van de 91 doelstellingen uit het Collegeprogramma die zich richten op het thema 'jeugd'.</p>	<p>De ambitie uit het Collegeprogramma op het gebied van de binnenstad is terug te vinden in de Visie Binnenstad 2030. Deze ambitie wordt in de visienota wel veel breder uitgewerkt dan de ambitie in het Collegeprogramma zou doen vermoeden. Zo gaat de Visie Binnenstad ook in op de</p>
--	--	--	--	--

		<p>sfeer, de fysieke bebouwing, de toegang tot, de presentatie van en de beoogde diversiteit aan functies van de binnenstad.</p> <p>De doelstellingen uit de Visie Binnenstad 2030 omvatten de doelstelling uit het vision statement 'Vitale stad' die zich richt op het thema 'binnenstad'. Dit betekent dat de in ontwikkeling zijnde integrale cultuurnota, de integrale visie op jeugd en de Nota verzelfstandiging V&A de overige 19 doelstellingen uit het vision statement 'Vitale stad' zouden moeten (gaan) omvatten.</p>
--	--	--

Aansluiting nota's op Collegeprogramma

(Beleids)ambities Collegeprogramma Armoede	(Beleids)ambities nota Nota Armoedebeleid	Voldoende aansluiting?
<ul style="list-style-type: none"> - Het armoedebeleid is waar mogelijk meer gericht op het doorbreken van afhankelijkheid en het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid - Het budgetbewustzijn van inwoners is verbeterd en meer mensen handelen daar naar. - Verlaging van aantal schuldsaneringstrajecten door vroegtijdige signalering en hulpaanbod. 	<p>Het bestrijden van armoede en het bevorderen van participatie door de inzet van inkomensondersteunende maatregelen, het voorkomen en aanpakken van financiële problemen en het bieden van een integraal hulpverleningsaanbod.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zo min mogelijk mensen in Zoetermeer leven in armoede. - Het aantal minimahuishoudens loopt niet verder op. - Toename van aantal personen dat gebruik maakt van minimaregelingen. 	<p>In de Nota Armoedebeleid wordt een duidelijke en goede verwijzing naar de visie op armoede- (bestrijding) in het Collegeprogramma gemaakt. De Nota Armoedebeleid hanteert echter enkele andere begrippen dan het Collegeprogramma, waardoor de raad niet goed kan sturen op realisatie van de geformuleerde ambities of maatschappelijke effecten. Waar bijvoorbeeld het Collegeprogramma spreekt over het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid, spreekt de Nota Armoedebeleid over het voorkomen en bestrijden van sociale uitsluiting. In de doelstellingen van de Armoedenota is bovendien geen expliciete verwijzing naar 'budgetbewustzijn' of 'verlaging schuldsaneringstrajecten' opgenomen, terwijl deze doelstellingen wel in het Collegeprogramma zijn opgenomen.</p>
<p>Veiligheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er zijn ten minste 25 extra agenten in Zoetermeer. - Afname van het percentage inwoners dat zich onveilig voelt in Zoetermeer. 	<p>Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid</p> <p>Vanuit de prioriteiten van het veiligheidsbeleid worden de volgende doelstellingen geformuleerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inwoners van Zoetermeer leven in leefbare en veilige wijken. 	<p>Het Collegeprogramma lijkt een ruimere "inhoud" van veilig voor ogen te hebben dan in de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid wordt uitgewerkt.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Toezicht handhaving is uitgebreid. - Bewoners dragen bij aan de veiligheid met WAS-kracht in elke wijk, SMS-alert en burgernet. - Minder diefstal en geweld tegen personen en goederen. - Veiligheid in de wijk vergroot door onder andere inzet Zoetermeerbanen. - Elk winkelcentrum behoudt zijn Zoetermeerse meerbloem (KVO). - Meer bestaande woningen voorzien van keurmerk veilig wonen. - Verkeersveiligheid is verbeterd. - Iedereen kan met een veilig gevoel reizen met Randstadrail. - In en rondom het centrum worden fietsen in de bewaakte stallingen geplaatst met minder diefstal tot gevolg. 	<ul style="list-style-type: none"> - Het voorkomen en verminderen van criminaliteit. - Bestrijden overlast door jongeren. - Terugdringen huiselijk geweld. - Bevorderen veilig uitgaan. 	<p>Vanuit de missie van het Collegeprogramma beschrijft de Kadernota de vijf prioriteiten van het veiligheidsbeleid. Voor elk van de vijf prioriteiten zijn doelen en beoogde effecten, resultaten en inspanningen beschreven. Deze zijn echter nauwelijks een voldoende (SMART-)concretisering van de ambities zoals verwoord in het Collegeprogramma.</p>
<p><i>Mobiliteit</i></p> <p>Binnen het vision statement 'Leefbare, veilige en duurzame wijken' zijn geen mobiliteitsdoelstellingen opgenomen. Wel formuleert het college enkele aanpalende ambities:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Extra parkeerplaatsen met behoud van groene karakter. - Recreatiegebieden goed bereikbaar. - E-oplaadpunten worden frequent gebruikt. 	<p><i>Uitvoeringsprogramma Nota Mobiliteit 2012-2014</i></p> <p>In de jaarschijf 2012 van het Uitvoeringsprogramma Nota Mobiliteit zijn zowel projecten uit het eerdere uitvoeringsprogramma opgenomen als nieuwe projecten die voortkomen uit voortschrijdend inzicht. De selectie van de projecten en de prioritering daarvan wordt gebaseerd op urgentie en financiële ruimte. In de jaarschijf 2012 zijn elf projecten opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - twee verkeersveiligheidsprojecten, - twee fietsprojecten, - vier projecten die een combinatie vormen van verkeersveiligheid en fietsen, - drie autoprojecten. 	<p>Het Uitvoeringsprogramma beschrijft de projecten om de bereikbaarheid van Zoetermeer met zowel het openbaar vervoer, de fiets en de auto te kunnen garanderen. Daarmee sluit het Uitvoeringsprogramma aan op de ambities zoals verwoord in het Collegeprogramma. Wel richt het Uitvoeringsprogramma zich met name op het vergroten van de verkeersveiligheid, terwijl het Collegeprogramma een bredere insteek kent ten aanzien van mobiliteit. De vraag is in welke nota deze ambities hun uitwerking krijgen?</p>
<p><i>Jeugd</i></p> <p>Hoewel de integrale visie op jeugd onder het vision statement 'Vitale stad' staat benoemd, zijn op het gebied van jeugd door het gehele Collegeprogramma ambities geformuleerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortijdig schoolverlaten komt minder voor door voldoende arbeidsplaatsen, leerwerkplekken en stageplaatsen. - Belangrijke rol voor Meerpunt in het bereiken van één gezin, één plan en één geïntegreerd aanbod op basis van samenwerking tussen alle professionals. 	<p><i>Visiënnota Integraal Jeugdbeleid</i></p> <p>De Nota Integraal Jeugdbeleid kent een hoofddoel en twee subdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De jeugd ontwikkelt haar talenten en kan als inwoner regie nemen op eigen leven: <ul style="list-style-type: none"> o De jeugd groeit op en ontwikkelt zich tot zelfstandige burgers. o De gemeente Zoetermeer bindt de jeugd aan de stad. <p>Daarnaast formuleert de nota zeven kerndoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kinderen zijn opgevoerd onder begeleiding van 	<p>In het Collegeprogramma wordt een relatief groot aantal – meer of minder expliciete – ambities op het gebied van jeugd en jongeren genoemd. Op verschillende plekken worden deze ambities ook al vertaald naar inspanningsverplichtingen. In de Nota Integraal Jeugdbeleid is die explicitering van de (beleids)ambities niet altijd goed terug te vinden. Zo worden de termen risicjongeren, het Regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid, het Mobiel Jongeren Team en jongerenwoningen wel genoemd in het Collegeprogramma, maar krijgen zij geen uitwerking</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Jongeren krijgen de ruimte om jong te zijn en waarden hun omgeving en gaan er zodanig mee om. - In de wijken is ruimte voor de jeugd om te spelen en te sporten. - Binding van jongeren aan Zoetermeer is toegenomen. - Ondenwijs, sport, welzijn en cultuur vormen gezamenlijk een stabiele basis voor de opgroeiende jeugd. - Iedere wijk heeft een Brede School. - MBO- en HBO aanbod is afgestemd op behoefte. - Steeds meer leerlingen beschikken over startkwalificatie 	<p>"allemaal opvoeders".</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jong volwassenen kunnen zelfstandig wonen en leven. - Jongeren zijn gezond, maatschappijbewust en zelfredzaam. - Jongeren hebben een baan met behulp van hun eigen leenweg. - Jongeren doen actief mee en participeren in de stad. - Jongeren hebben geleerd met plezier vrije tijd te besteden door sport, natuur, cultuur en/of uitgaan. - De jeugd en hun ouders hebben (bij problemen) zorg op maat ontvangen in en/of buiten het gezin, op school en op weg naar werk. 	<p>of verwijzing in de Nota Integraal Jeugdbeleid.</p>
<p>Binnenstad</p> <p>Het stadscentrum heeft zich ontwikkeld tot een volwaardig uitgaansgebied.</p>	<p>Visie Binnenstad 2030</p> <p>Het stadscentrum doorontwikkelen tot een sfeervolle, bruisende en veilige binnenstad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bijzondere plekken realiseren - De binnenstad verbinden - Een binnenstadscultuur ontwikkelen - Inzetten op stedelijke woonmilieus - De binnenstad presenteren 	<p>De Visienota Binnenstad lijkt een veel ruimere invulling te geven aan de aspecten van een (door)ontwikkelde binnenstad dan het Collegeprogramma. In de Visie Binnenstad worden vijf deelambities beschreven, uitgewerkt voor elk van de vier deelgebieden van de Zoetermeerse binnenstad. Naast de Visie Binnenstad is bovendien een Uitvoeringsprogramma opgesteld, bestaande uit 43 projecten en activiteiten die een bijdrage moeten leveren aan het realiseren van de ambities uit de Visie Binnenstad. Dit maakt de Visie Binnenstad een zeer concreet en SMART uitgewerkt visiedocument.</p>

5. Rol raad bij totstandkoming en inhoud van nota's en plannen

Wat is de rol van de raad bij de totstandkoming en de inhoud van de in het Collegeprogramma aangekondigde nota's en plannen (geweest)?

Nota	Rol gemeenteraad
Nota Armoedebeleid	<p>De raad heeft zich op verschillende momenten bezig gehouden met de totstandkoming en inhoud van de Nota Armoedebeleid. Op 8 november 2010 wordt een motie ingediend over de op te stellen beleidsnotitie over het armoedebeleid: in de beleidsnotitie wil de raad aandacht en actuele cijfers over de stand van zaken in Zoetermeer op het gebied van armoede. Wanneer hieruit duidelijk wordt dat de situatie in Zoetermeer verslechtert, dient het beleid geïntensiveerd te worden, zo is het verzoek.</p> <p>Op 10 januari 2011 vindt de bespreking van de Startnotitie Armoedenota plaats. Diverse inhoudelijke standpunten over de invulling en focus van het armoede- en minimabeleid worden uitgewisseld. Ook vraagt de raad om het naar voren halen van het bestuurlijke besluitvormingstraject van de Armoedenota: de uitgangspunten kunnen dan worden meegenomen met het integrale traject van de bezuinigingen.</p> <p>Op 30 augustus 2011 vindt de commissiebespreking van de Armoedenota plaats, en op 12 september 2011 vervolgens de raadsbespreking. De fracties wisselen wederom een groot aantal inhoudelijke standpunten over invulling en focus van armoede- en minimabeleid uit. Standpunten over de mate waarin de ambities en bijbehorende indicatoren voldoende SMART zijn geformuleerd, wisselen de raadsfracties niet uit.</p>
Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid	<p>De raad heeft een actieve rol gespeeld bij de totstandkoming en de inhoud van de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid. In de eerste plaats bij de Startnotitie Integraal Veiligheidsbeleid. De Startnotitie is besproken in de commissie Burger en Bestuur op 17 januari 2011 en later, gewijzigd, in de raadsvergadering van 21 februari 2011. Bij die gelegenheid is met algemene stemmen een motie aangenomen, waarin de raad aangeeft dat a) de startnotitie zich beperkt tot het bestrijden van onveiligheid en overlast als gevolg van criminele of ongewenste gedragingen van personen; b) de notitie niet of nauwelijks aandacht besteedt aan andere bedreigingen van de veiligheid in Zoetermeer, zodat er geen sprake is van 'integrale' veiligheid en c) de in de notitie genoemde doelen niet SMART geformuleerd zijn.</p> <p>De raad heeft het raadsvoorstel en de Kadernota behandeld op 3 oktober 2011. Van diverse zijden blijkt er (wederom) kritiek te zijn op de beperkte concreetheid van doelen, resultaten en indicatoren. Er worden twee amendementen en een motie ingediend en met algemene stemmen aangenomen. Voor het overige neemt de raad genoegen met het tijdig ter kennisname toegestuurd krijgen van het Veiligheidsjaarplan. Overigens blijkt er tijdens de bespreking van de Kadernota tussen college en raad veel onduidelijkheid te bestaan over de rol- en taakverdeling op ten aanzien van het bepalen van de gewenste resultaten en benodigde effect- en prestatie-indicatoren.</p>
Uitvoeringsprogramma Nota Mobiliteit 2012-2014	<p>Jaarlijks wordt een voortgangsrapportage en actualisatie van het uitvoeringsprogramma van de Nota Mobiliteit Zoetermeer aan de raad voorgelegd. De Raad besluit daarmee ook jaarlijks over de jaarsnedes uit de Nota Mobiliteit.</p> <p>Discussie over de actualisatie van het Uitvoeringsprogramma vindt niet plaats: op 30 november 2011 heeft de Commissie Ruimte het voorstel voor het Uitvoeringsprogramma voor 2012-2014 niet besproken, maar rechtstreeks als bespreekpunt op de agenda van de raadsvergadering van 12 december 2011 geplaatst. Op 12 december 2011 neemt de raad zonder uitwisseling van standpunten en met algemene stemmen het Uitvoeringsprogramma Nota Mobiliteit 2012-2014 en de bijbehorende gevraagde begrotingswijzigingen aan.</p>
Visienota Integraal Jeugdbeleid	<p>Op 18 januari 2011 heeft de raad tijdens een vormvrije avond enkele aandachtspunten voor het thema integraal jeugdbeleid benoemd. In januari 2011 is tevens de Startnotitie Integraal Jeugdbeleid vastgesteld.</p> <p>Op 11 april 2011 ontvangt de raad een memo van het college, waarin het college de stand van zaken van de totstandkoming van het integrale jeugdbeleid toelicht en de diverse aandachtspunten van alle betrokkenen voor het nieuw op te stellen beleid opsomt.</p> <p>Op respectievelijk 13 en 20 september 2011 spreekt de Commissie Samenleving</p>

	<p>uitgebreid over de diverse ambities en inspanningen zoals verwoord in de Visienota Integraal Jeugdbeleid. De bespreekpunten leiden tot een aangepast raadsvoorstel en aanpassing van de tekst van de nota. Deze aanpassingen worden in een oplegnotitie (d.d. september 2011) nader toegelicht.</p> <p>In de vergadering van de raad op 3 oktober 2011 vindt nogmaals een uitgebreide bespreking van de (aangepaste) Visienota plaats. Tijdens de discussies is er veel aandacht voor de koppeling van de Visienota Jeugdbeleid met bijvoorbeeld het Integraal Veiligheidsbeleid en het Wmo-beleid. Tijdens de raadsvergadering worden naar aanleiding van de Visienota vier moties en een amendement over (uitbreiding van) de doelgroep van het jeugdbeleid ingediend. De raad neemt het amendement aan met 21 stemmen voor en 14 stemmen tegen.</p> <p>Het raadsvoorstel wordt uiteindelijk met algemene stemmen aangenomen.</p>
<p>Visie Binnenstad 2030</p>	<p>Op 21 december 2011 heeft de Commissie Ruimte in zijn vergadering gesproken over de Visie Binnenstad. Diverse fracties dienen voorstellen voor aanpassingen in. In een oplegnotitie bij het raadsvoorstel voor de raad van 16 januari 2012 licht de wethouder de naar aanleiding van deze voorstellen gemaakte aanpassingen toe. De aanpassingen richten zich met name op de vraag over welke projecten uit het Uitvoeringsprogramma de raad wordt gevraagd nog (apart) te besluiten en over welke niet; op de rol van de raad bij het elke vier jaar evalueren van de Visie en op de rol van de raad bij het elke twee jaar evalueren van het Uitvoeringsprogramma. Met deze voorgestelde aanpassingen laten de fracties zien heel nauw betrokken te willen zijn bij de (door-)ontwikkeling van de binnenstad.</p> <p>Tijdens de behandeling van de Visie Binnenstad 2030 op 21 december 2011 in de Commissie Ruimte is door de PvdA bovendien gevraagd om "op de achterkant van een sigarendoosje" door te rekenen welke investeringen (vanuit de gemeente) nodig zijn om de Visie Binnenstad 2030 uit te voeren. In een notitie van het College d.d. 11 januari 2012 gaat het College op dit verzoek in.</p> <p>Tijdens de behandeling van het raadsvoorstel in de raadsvergadering van 16 januari 2012 wordt een motie inzake de aanpak van leegstand ingediend en weer ingetrokken. Een amendement van de Fractie Zo! Wordt met 28 stemmen voor en zes stemmen tegen aangenomen. Dit amendement vervangt het gehele raadsbesluit, waarmee het voorstel aldus gewijzigd is aangenomen. Het amendement richt zich op het streven om per afzonderlijk project te bepalen wat de (besluitvormende) rol van de raad is.</p>

6. Sturing en controle op realisatie van (beleids)ambities met jaarstukken

In hoeverre bieden de jaarstukken voldoende handvatten voor een goede sturing en controle op het realiseren van de (beleids)ambities uit het Collegeprogramma?

(Beleids)ambities Collegeprogramma	Verwijzing naar (beleids)ambities in jaarstukken en mate waarin verwijzingen voldoende sturingsinformatie bieden
<p>Armoede</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het armoedebeleid is waar mogelijk meer gericht op het doorbreken van afhankelijkheid en het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid. - Het budgetbewustzijn van inwoners is verbeterd en meer mensen handelen daar naar. - Verlaging van aantal schuldsaneringstrajecten door vroegtijdige signalering en hulpaanbod. 	<p>Het jaarverslag 2010 laat zien op welke manier aandacht is besteed aan het verbeteren van de inkomenspositie van mensen die van een minimum inkomen moeten rondkomen. De diverse activiteiten zijn omschreven en er wordt bijvoorbeeld ook aangegeven hoe het verloop van de schuldhulpverleningstrajecten er uitziet. Onduidelijk blijft echter in hoeverre de beoogde maatschappelijke effecten en ambities zijn gerealiseerd. Is de gemeente goed op weg?</p> <p>In de Programmabegrotingen 2011 en 2012 worden op hoofdlijnen de ambities, activiteiten, indicatoren en bijbehorende kosten omschreven. De focus ligt wel sterk op schuldhulpverlening, minder op de overige ambities uit het Collegeprogramma.</p>
<p>Veiligheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er zijn ten minste 25 extra agenten in Zoetermeer. - Afname van het percentage inwoners dat zich onveilig voelt in Zoetermeer. - Toezicht handhaving is uitgebreid. - Bewoners dragen bij aan de veiligheid met WAS-kracht in elke wijk, SMS-alert en burgernet. - Minder diefstal en geweld tegen personen en goederen. - Veiligheid in de wijk vergroot door onder andere inzet Zoetermeerbanen. - Elk winkelcentrum behoudt zijn Zoetermeerse meerbloem (KVO). - Meer bestaande woningen voorzien van keurmerk veilig wonen. - Verkeersveiligheid is verbeterd. - Iedereen kan met een veilig gevoel reizen met Randstadrail. - In en rondom het centrum worden fietsen in de bewaakte stallingen geplaatst met minder diefstal tot gevolg. 	<p>Het jaarverslag 2010 laat zien op welke activiteiten de gemeente heeft ingezet om de veiligheid in Zoetermeer te vergroten. Voor elke van de indicatoren is aangegeven wat de stand van zaken is. Ook de resultaten van diverse relevante onderzoeken worden benoemd. Het College concludeert dat het zijn doelstellingen nog niet heeft bereikt.</p> <p>In de Programmabegrotingen 2011 en 2012 worden in het Programma Veiligheid, evenals in de Programma's Welzijn en Zorg, Inrichting van de stad en Openbaar Gebied, op hoofdlijnen de ambities, activiteiten, indicatoren en bijbehorende kosten omschreven. De doelstellingen in de Programmabegrotingen reiken verder dan de doelstellingen uit het Collegeprogramma: zo wordt ook veel aandacht besteed aan het versterken van de gemeentelijke regierol en de samenwerking met alle betrokken organisaties.</p>
<p>Mobiliteit</p> <p>Binnen het vision statement 'Leefbare, veilige en duurzame wijken' zijn geen mobiliteitsdoelstellingen opgenomen. Wel formuleert het college enkele aanpalende ambities:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Extra parkeerplaatsen met behoud van groene karakter. - Recreatiegebieden goed bereikbaar. - E-oplaadpunten worden frequent gebruikt. 	<p>In het jaarverslag 2010 wordt uitgebreid omschreven welke mobiliteitsprojecten uit de Nota Mobiliteit zijn uitgevoerd. Hoe en in welke mate deze projecten bijdragen aan de doelstelling 'een goed bereikbare en verkeersveilige stad' wordt echter niet duidelijk.</p> <p>In de Programmabegrotingen 2011 en 2012 wordt op hoofdlijnen aangegeven wat de ambities, activiteiten, indicatoren en bijbehorende kosten op het gebied van mobiliteit zijn. De prestatie-indicator 'uitvoeren projecten Nota Mobiliteit' is niet SMART geformuleerd, waardoor</p>

	<p>het voor de raad niet inzichtelijk is welke van de projecten nog uitgevoerd zullen worden, met welk beoogd doel en welk beoogd maatschappelijk effect. Positief is dat in de Programmabegrotingen 2011 en 2012 uitdrukkelijke aandacht wordt besteed aan het fiets- en openbaar vervoergebruik als onderdeel van het thema mobiliteit (inclusief prestatie- en effectindicatoren). Dit in tegenstelling tot de Programmabegroting 2010.</p>
<i>Jeugd</i>	
<p>Hoewel de integrale visie op jeugd onder het vision statement 'Vitale stad' staat benoemd, zijn op het gebied van jeugd door het gehele Collegeprogramma ambities geformuleerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortijdig schoolverlaten komt minder voor door voldoende arbeidsplaatsen, leerwerkplekken en stageplaatsen. - Belangrijke rol voor Meerpunt in het bereiken van één gezin, één plan en één geïntegreerd aanbod op basis van samenwerking tussen alle professionals. - Jongeren krijgen de ruimte om jong te zijn en waarderen hun omgeving en gaan er zodanig mee om. - In de wijken is ruimte voor de jeugd om te spelen en te sporten. - Binding van jongeren aan Zoetermeer is toegenomen. - Onderwijs, sport, welzijn en cultuur vormen gezamenlijk een stabiele basis voor de opgroeiende jeugd. - Iedere wijk heeft een Brede School. - MBO- en HBO aanbod is afgestemd op behoefte. - Steeds meer leerlingen beschikken over startkwalificatie. 	<p>Het jaarverslag 2010 laat zien op welke activiteiten op het gebied van jeugd de gemeente heeft ingezet. Voor elke van de indicatoren is aangegeven wat de stand van zaken is. Omdat veel indicatoren echter onvoldoende kunnen onderbouwen in hoeverre de beoogde maatschappelijke effecten ('ruimte om jong te zijn', 'toegenomen binding' etc.) behaald zijn, is het voor de raad lastig om te bepalen of het College goed op weg is.</p> <p>In de Programmabegrotingen 2011 en 2012 wordt op hoofdlijnen aangegeven wat de ambities, activiteiten, indicatoren en bijbehorende kosten op het gebied van jeugd zijn. De prestatie- en effectindicatoren sluiten echter niet goed aan op de beoogde ambities, waardoor de raad onvoldoende houvast heeft in het sturen op realisatie van de ambities.</p>
<i>Binnenstad</i>	
<p>Het stadscentrum heeft zich ontwikkeld tot een volwaardig uitgaansgebied.</p>	<p>In het jaarverslag 2010 wordt beschreven welke activiteiten de gemeente heeft ondernomen om tot een Visie Binnenstad te komen. Ook beschrijft het de vijf ambities die op basis van die activiteiten zijn geformuleerd. Verder geeft het, zeer summier, aan dat de 'de eerste aanzetten zijn gegeven' om tot realisatie van de ambities te komen.</p> <p>In de Programmabegrotingen 2011 en 2012 wordt verwezen naar de ambitie uit het Collegeprogramma om de binnenstad meer bruisend te maken, om daarmee een bijdrage te kunnen leveren aan de ambitie om Zoetermeer tot een stad te ontwikkelen waar het goed wonen, werken en recreëren is. Op welke manier dat vorm krijgt, met welke activiteiten en op basis van welke indicatoren, wordt niet beschreven.</p>

7. Conclusies en beschouwingen

Conclusies

In dit onderzoek heeft de volgende onderzoeksvraag centraal gestaan: *“Hoe vordert het met de (beleids)ambities en bijbehorende plannen en nota’s uit het Collegeprogramma en welke rol hebben het college en de raad in deze vordering (gehad)?”*

De belangrijkste conclusies zetten we hier op een rij, daarbij toetsend aan het normenkader dat de rekenkamercommissie voor dit onderzoek heeft gehanteerd (zie ook hoofdstuk 2):

Normenkader	
-	Beleidsnota's en -plannen omvatten en sluiten aan bij de ambities uit het Collegeprogramma: zij gebruiken de ambities uit het Collegeprogramma als uitgangspunt voor het beschrijven van de beoogde eindsituaties, doelen, activiteiten en indicatoren, zijn daarin volledig en zijn daarin inhoudelijk consistent.
-	De in de beleidsnota's en -plannen beschreven eindsituaties, doelen, activiteiten en indicatoren zijn voldoende SMART geformuleerd.
-	De raad stuurt actief op de totstandkoming van de beleidsnota's en -plannen.
-	De raad stuurt actief op de mate waarin de in de beleidsnota's en -plannen beschreven eindsituaties, doelen, activiteiten en indicatoren voldoende SMART zijn geformuleerd.
-	In de jaarstukken is een expliciete verwijzing naar de (beleids)ambities in het Collegeprogramma opgenomen.
-	De informatie in de jaarstukken ten aanzien van de voortgang van de (beleids)ambities is SMART geformuleerd en biedt de raad voldoende de mogelijkheid om, waar nodig en mogelijk, (bij) te sturen.

Stand van zaken nota's en plannen Collegeprogramma 2010-2014

- Van de elf in het Collegeprogramma 2010-2014 aangekondigde plannen en nota's zijn er tot op heden vijf vastgesteld: de Nota Armoedebeleid, Het Integraal Veiligheidsplan, het Uitvoeringsprogramma Nota Mobiliteit 2012-2014, de Visienota Integraal Jeugdbeleid en de Visie Binnenstad 2030.

Omvatting en aansluiting nota's en plannen op Collegeprogramma 2010-2014

- Het lijkt er op dat het college met de (in dit rapport onderzochte) beleidsnota's wel de thema's van het Collegeprogramma op het gebied van armoede, veiligheid, mobiliteit, jeugd en binnenstad 'raakt', maar onvoldoende omvat. Niet alle ambities uit het Collegeprogramma zijn ook terug te vinden in de nota's. Zo gaat de Armoedenota bijvoorbeeld niet in op het verbeteren van het budgetbewustzijn van inwoners, terwijl dit wel een aandachtspunt is in het Collegeprogramma. En bij het bepalen van de urgentie van de projecten binnen het Uitvoeringsprogramma Nota Mobiliteit wordt nadrukkelijk de verkeersveiligheid betrokken. Daarmee wordt de doelstelling 'De verkeersveiligheid is verbeterd' uit het vision statement 'Leefbare, veilige en duurzame wijken' uit het Collegeprogramma omvat, maar omvatting van de overige doelstellingen op het gebied van mobiliteit is er onvoldoende. Het tegenovergestelde zien we bij de Visie Binnenstad: de ambitie uit het Collegeprogramma op het gebied van de binnenstad wordt in de visienota veel breder uitgewerkt dan de (formulering van de) ambitie in het Collegeprogramma zou doen vermoeden. Zo gaat de Visie Binnenstad ook in op de sfeer, de fysieke bebouwing, de toegang tot, de presentatie van en de beoogde diversiteit aan functies van de binnenstad.
- In de nota's wordt vrijwel steeds expliciet verwezen naar (de ambities uit) het Collegeprogramma. Daarmee laten de nota's zien het Collegeprogramma als uitgangspunt voor de beschreven eindsituatie, de doelen, de activiteiten en de indicatoren te gebruiken. Dat neemt niet weg dat de aansluiting nog onvoldoende is. De – nog relatief abstract gestelde – ambities in het Collegeprogramma worden

onvoldoende concreet en SMART vertaald in de nota's. Bovendien worden, zoals we hierboven reeds stelden, niet alle ambities in de plannen en nota's vertaald. Of hier bewuste keuzes aan ten grondslag liggen, is ons niet duidelijk geworden.

Rol raad bij totstandkoming en inhoud van nota's en plannen

- De raad heeft een actieve rol gespeeld bij de totstandkoming en de inhoud van de verschillende onderzochte nota's. Een uitzondering hierop vormt het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit: zonder uitwisseling van standpunten en met algemene stemmen neemt de raad het Uitvoeringsprogramma en de bijbehorende gevraagde begrotingswijzigingen aan.
- Veel van de discussies over de overige vier onderzochte nota's in de commissie- en raadsvergaderingen bestaan uit de uitwisseling van inhoudelijke standpunten tussen de fracties. De raad is onvoldoende kritisch op de vraag in hoeverre de ambities en bijbehorende indicatoren in de nota's scherp genoeg zijn geformuleerd en voldoende relevant zijn. Een uitzondering hierop vormt het Integraal Veiligheidsplan: over dit plan neemt de raad een motie aan waarin het onder meer stelt dat de in het plan genoemde doelen niet voldoende SMART geformuleerd zijn. Ook na aanpassing van het plan blijkt er vanuit meerdere fracties nog kritiek te zijn op de beperkte concreetheid van doelen, resultaten en indicatoren. Toch neemt de raad het plan in deze tweede instantie wel aan.

Sturing en controle op realisatie van (beleids)ambities met jaarstukken

- Het jaarverslag 2010 laat zien op welke manier aandacht is besteed aan het behalen van de ambities en doelstellingen uit het Collegeprogramma. In deze beschrijving is echter steeds vooral aandacht voor de diverse uitgevoerde activiteiten en minder aandacht voor de vraag in hoeverre de beoogde maatschappelijke effecten daadwerkelijk zijn behaald en ambities zijn gerealiseerd. Zo wordt bijvoorbeeld in het jaarverslag 2010 uitgebreid omschreven welke mobiliteitsprojecten uit de Nota Mobiliteit zijn uitgevoerd. Hoe en in welke mate deze projecten bijdragen aan de doelstelling 'een goed bereikbare en verkeersveilige stad' wordt echter niet duidelijk. Is de gemeente goed op weg?
- In de Programmabegrotingen 2011 en 2012 worden enkel op hoofdlijnen de maatschappelijke effecten, activiteiten, indicatoren en bijbehorende kosten omschreven. Met name de indicatoren zijn vaak nauwelijks SMART geformuleerd of sluiten onvoldoende aan op de gestelde doelen. In enkele gevallen ontbreken de indicatoren zelfs. Zo wordt bijvoorbeeld in de Programmabegrotingen 2011 en 2012 verwezen naar de ambitie uit het Collegeprogramma om de binnenstad meer bruisend te maken, om daarmee een bijdrage te kunnen leveren aan de ontwikkeling van Zoetermeer als stad waar het goed wonen, werken en recreëren is. Wat daarvoor de streefnorm is, hoe dat (met welke activiteiten) gestalte krijgt en welke indicatoren daarbij relevant zijn, wordt echter niet beschreven. Daardoor heeft de raad onvoldoende houvast in het sturen op de realisatie van de ambities.

Beschouwingen

Wat zeggen de bevindingen nu eigenlijk voor de rekenkamercommissie? We geven een aantal beschouwingen weer:

- De in het Collegeprogramma geformuleerde ambities zijn, althans op papier, leidend voor de inhoud en specifieke focus van het beleid van de gemeente Zoetermeer. In alle onderzochte plannen en nota's wordt vanuit de ambities in het Collegeprogramma voor de betreffende beleidsinhoud en beleidsfocus gekozen. De ambities in het Collegeprogramma zijn echter zeer abstract geformuleerd, zoals de ambitie voor een "welzijnsbeleid dat meer vraaggericht, integraal en resultaatgericht is" (een van de ambities onder de noemer 'Meedoen en zorgen voor elkaar'). Want wat betekent dat dan

precies, een dergelijke ambitie? Wat zien inwoners daar in de praktijk van terug? Wat betekent het voor de voorzieningen die de gemeente aanbiedt? Voor de bijbehorende kosten? En wanneer is het welzijnsbeleid dan voldoende 'integraal' voor het College? Integraal voor wie? Allemaal vragen waar deze formulering nog niet direct antwoord op geeft. En in hoeverre kan er dan echt sprake zijn van het gebruiken van deze ambitie als 'leidraad' voor de meer concrete kadernota's en plannen?

- In de kadernota's en plannen is het zaak de ambities in het Collegeprogramma verder uit te werken en nader te concretiseren. Van ambities naar doelstellingen, naar activiteiten, naar kosten en naar bijbehorende indicatoren: wanneer is de gemeente tevreden? Wanneer zijn de doelstellingen behaald? De door de rekenkamercommissie onderzochte plannen en nota's geven echter niet in alle gevallen deze gewenste antwoorden. In enkele gevallen, bijvoorbeeld in de Nota Integraal Jeugdbeleid, zijn bovendien niet alle ambities uit het Collegeprogramma in de kadernota terug te vinden. Wat betekent dat voor die ambities? Hebben die ambities toch geen prioriteit meer? Of wellicht pas prioriteit in een later stadium? Of worden die ambities in het kader van een heel ander beleidsthema opgepakt? Ook zien we dat wanneer de ambities uit het Collegeprogramma wel worden uitgewerkt in doelstellingen, activiteiten, kosten en bijbehorende indicatoren, deze een vrij abstracte formulering blijven kennen. In enkele nota's ontbreken de indicatoren zelfs helemaal. Zo beschrijft de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid vanuit de missie van het Collegeprogramma vijf prioriteiten van het veiligheidsbeleid. Voor elk van de vijf prioriteiten zijn doelen en beoogde effecten, resultaten en inspanningen beschreven, maar deze zijn nauwelijks een concretisering van de ambities zoals verwoord in het Collegeprogramma. Op die manier wordt het elkaar kritisch kunnen bevragen over het wel of niet behalen van een doelstelling, het wel of niet uitvoeren van een bepaalde activiteit of het wel of niet uitgeven van een bepaald budget, zeer lastig.
- In het sturen op de vertaling van ambities naar concrete, afrekenbare doelstellingen, activiteiten, kosten en indicatoren, heeft de raad een belangrijke rol en taak. Als de raad zijn kaderstellende én controlerende rol voldoende wil kunnen pakken, heeft de raad deze afrekenbare elementen hard nodig. Het is dus voor de raad zaak om scherp te letten op de concreetheid van de beschreven doelen en effecten van het beleid en op de relevantie van de indicatoren die de raad vaststelt. De raad moet het college er continu van doordringen dat ambities voldoende concreet worden uitgewerkt in (kader)nota's en (uitvoerings)plannen. Hierover is de rekenkamercommissie kritisch: de Zoetermeerse raad lijkt – in ieder geval in het kader van de vijf onderzochte nota's – te weinig aandacht te hebben voor de mate waarin de doelstellingen, activiteiten, kosten en indicatoren voldoende specifiek, meetbaar, resultaatgericht en/of tijdgebonden zijn omschreven. Zo wisselen de fracties bij de bespreking van de Nota Armoedebeleid een groot aantal inhoudelijke standpunten over de invulling en focus van het armoede- en minimabeleid uit. De vraag of de mate waarin de ambities en bijbehorende indicatoren voldoende SMART zijn geformuleerd, wordt echter niet beantwoord.
- Tot slot is het de vraag of de raad voldoende informatie van het college krijgt over de wijze waarop invulling wordt of is gegeven aan het realiseren van de ambities uit het Collegeprogramma en de vertaling van die ambities in de vastgestelde nota's en plannen. Met goede, concrete informatie over de stand van zaken wordt de raad in staat gesteld om waar nodig bij te sturen of het college kritisch te bevragen. De wijze waarop de jaarstukken ingaan op de ambities uit het Collegeprogramma biedt dat voldoende concrete niveau echter niet. In de kern gaat het daarbij overigens vaak niet om meer, maar wel om betere (of soms zelfs andere) informatie.

Rekenkamercommissie Zoetermeer
t.a.v. mw. E.J. Wallet-Boers
Postbus 15
2700 AA ZOETERMEER

Uw kenmerk

Datum

1 juni 2012

Ons kenmerk

Doorkiesnummer

CS/SGS/2012/9211

079-3468362

Uw brief van

Bijlage

16 april 2012

Onderwerp

bestuurlijk wederhoor rapport mid-term review
collegeprogramma 2010-2014

Geachte commissieleden,

Met belangstelling heeft het college kennisgenomen van uw rapportage van 16 april 2012 over de mid-term review van het collegeprogramma 2010-2014.

Wij maken graag van de gelegenheid gebruik een bestuurlijke reactie te geven. Wij houden deze reactie beknopt, omdat wij, mede gelet op het belang van het onderwerp, van plan zijn het onderwerp van uw rapportage als casus in te brengen in het lopende traject rond de bestuurscultuur in onze gemeente. Wij denken uw rapportage daarbij goed te kunnen gebruiken. In onze ogen is het leereffect van uw opmerkingen groter als we in dialoog tussen college en raad van gedachten wisselen over de inhoud van uw rapportage. Naar de vorm waarin een bespreking van uw rapportage het meest effectief en efficiënt zou kunnen plaatsvinden zijn we nog op zoek.

Met betrekking tot uw eerste onderzoeksvraag (*in hoeverre zijn de plannen en nota's uit het collegeprogramma tot stand gekomen?*) merken wij het volgende op. U refereert hierbij aan de in het collegeprogramma aangekondigde nota's. Met uitzondering van twee nota's (cultuur en wijkvisie staan gepland in 2013) zullen in 2012 al de aangekondigde nota's zijn uitgebracht. Wel is het zo dat er als gevolg van gewijzigde inzichten, in een enkel geval, nota's in elkaar geschoven zijn (bijv. Nota welzijn maakt nu onderdeel uit van beleidsplan Wmo).

De opsomming van nota's in het collegeprogramma is overigens niet van limitatieve aard. In de loop van de tijd zijn meerdere nota's, notities en afzonderlijke beleidsadviezen over diverse onderwerpen (bijv. beleidsplan arbeidsparticipatie, nota grote culturele instellingen en diverse beleidsdocumenten over het Stadsforum) aangeboden aan de raad. Verder is het zo dat een nota niet het enige instrument is dat wordt ingezet om de doelstellingen en ambities uit het collegeprogramma te realiseren. Andere instrumenten zijn bijv. samenwerkingsovereenkomsten met diverse publieke en private partijen en subsidierelaties. In het kader van de nieuwe bestuurscultuur zijn wij er verder voorstander van terughoudend te zijn met het opstellen van nota's. Indien het niet noodzakelijk is om onze doelstellingen te bereiken door middel van een nota, zullen wij andere instrumenten inzetten ter realisering van onze doelstellingen en ambities.

Gelet op de inhoud van uw rapportage zullen wij de in het collegeprogramma geformuleerde ambities nog eens stuk voor stuk nalopen om te bezien of en zo ja op welke wijze deze opgepakt zijn.

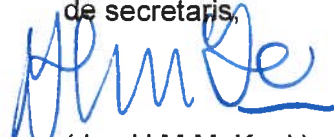
Een volgende onderzoeksvraag heeft betrekking op de vraag in hoeverre de jaarstukken voldoende handvatten bieden voor een goede sturing en controle op het realiseren van beleidsambities uit het collegeprogramma. U baseert zich, gelet op het tijdstip van uw onderzoek,

bij uw oordeelsvorming, op de jaarstukken 2010 en de programmabegrotingen 2011 en 2012. Dilemma hierbij is dat in 2010 de gemeenteraadsverkiezingen hebben plaatsgevonden en eerst eind mei 2010 een nieuw college is gevormd. M.a.w. de jaarstukken voor 2010 bevatten grotendeels nog een verantwoording voor het beleid van het vorige college, neergelegd in het collegeprogramma 2006-2010.

Vanaf de programmabegroting 2012-2015 is onze lijn zoveel mogelijk sturingsinformatie uit nieuw vastgestelde kaderstellende beleidsnota's in de programma's te verwerken. Dit naar aanleiding van een eerder door uw rekenkamercommissie uitgevoerd onderzoek over meefactoren. Wij hebben goede nota genomen van de door u gemaakte opmerkingen en dragen er zorg voor dat bij het opstellen van de volgende programmabegroting eventueel ontbrekende informatie over meefactoren wordt opgenomen, dan wel opgenomen meefactoren zo nodig worden aangescherpt, en dus als sturingsinformatie voor de raad geborgd wordt. Bij nog op te stellen kadernota's zullen wij er alert op zijn, dat de ambities uit het collegeprogramma hierin hun vertaling vinden.

Wij stellen ons voor uw opmerkingen over de rol van de raad bij de totstandkoming en inhoud van nota's te betrekken bij de dialoog die wij voeren met de raad in het kader van het traject bestuurscultuur. Hetzelfde geldt voor uw beschouwing over de vraag of de raad voldoende informatie krijgt over de wijze waarop het college het collegeprogramma uitvoert. Op voorhand geven wij echter aan dat het altijd onze intentie is de raad te voorzien van de noodzakelijke informatie om zijn taak adequaat te kunnen vervullen.

Burgemeester en wethouders van Zoetermeer
de secretaris,

(drs. H.M.M. Koek)

de burgemeester,

(drs. J.B. Waaijer)